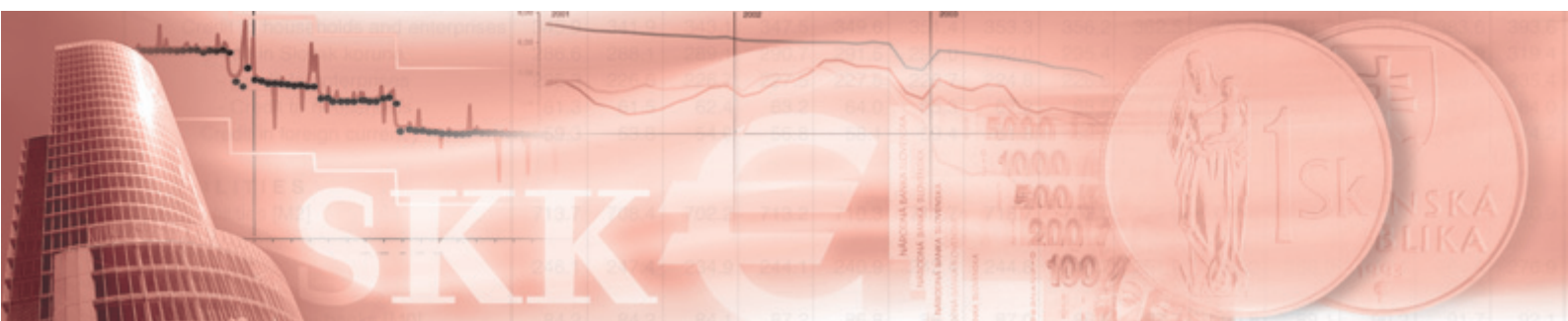

D. EMISNÁ ČINNOST NBS A PEŇAŽNÝ OBEH

1. EMISIA SLOVENSKÝCH PEŇAZÍ

V roku 2003 zabezpečila Národná banka Slovenska v súlade s potrebami peňažného obehu dotlač bankoviek v nominálnej hodnote 5000 Sk v celkovom počte 9 819 mil. kusov. Päťtisícokorunové bankovky boli vytlačené v rakúskej firme Oesterreichische Banknoten und Sicherheitsdruck GmbH vo Viedni. Okrem nich boli dovezené z úschovy v zahraničných tlačiarňach cenín bankovky v nominálnych hodnotách 50 Sk, 200 Sk a 1000 Sk, ktoré boli vytlačené na základe dohodnutých kontraktov v roku 2002.

V roku 2003 bola zabezpečená výroba 32 923 mil. kusov mincí v nominálnych hodnotách 10 Sk, 2 Sk a 50 halierov. Okrem bankoviek a mincí určených na hotovostný peňažný obeh vydala Národná banka Slovenska na zberateľské a reprezentačné účely 11 000 kusov súborov obehových mincí s ročníkom razby 2003 so žetónom s motívom Oravského zámku, 3 000 kusov súborov obehových mincí pri príležitosti 10. výročia vzniku Národnej banky Slovenska a udelila súhlas na razbu 3 000 kusov obehových mincí všetkých nominálnych hodnôt pre Mincovňu Kremnica, š. p., do súborov obehových mincí vydaných pri príležitosti 675. výročia jej založenia.

V roku 2003 vydala Národná banka Slovenska tri pamätne mince vyrazené zo striebra. Dve 200 Sk

mince boli venované 100. výročiu narodenia Imricha Karvaša a 150. výročiu narodenia Jozefa Škultétyho a jedna 1000 Sk minca 10. výročiu vzniku Slovenskej republiky. K 10. výročiu vzniku slovenskej meny boli koncom roka 2003 vydané súbory pamätných mincí s motívmi slovenských bankoviek v nominálnych hodnotách 20 Sk, 50 Sk, 100 Sk, 200 Sk, 500 Sk, 1000 Sk a 5000 Sk. Okrem emisie uvedených mincí boli do Národnej banky Slovenska v roku 2003 dodané ešte dve 200 Sk pamätne strieborné mince z emisného plánu na rok 2004 venované 200. výročiu úmrtia Wolfganga Kempelena a mestskej pamiatkovej rezervácii Bardejov z tematického okruhu Svetové dedičstvo UNESCO. Všetky obehové a pamätne mince vyrobila Mincovňa Kremnica, š. p.

1.1. Stav peňazí v obehu

K 31. decembru 2003 dosiahol objem peňazí v obehu v SR 102,9 mld. Sk (vrátane obeživa v pokladniciach NBS). V porovnaní so stavom k 31. decembru 2002 vzrástla v roku 2003 hodnota peňazí v obehu o 8,7 mld. Sk. Medziročný index rastu hodnoty obeživa bol rovnaký ako medziročná miera inflácie (9,3 %).

Po typickom januárovom poklese vzrástol objem peňazí v obehu v priebehu februára o takmer 4,4 mld. Sk, čo bol najväčší mesačný prírastok v roku 2003. Dôvodom netypického

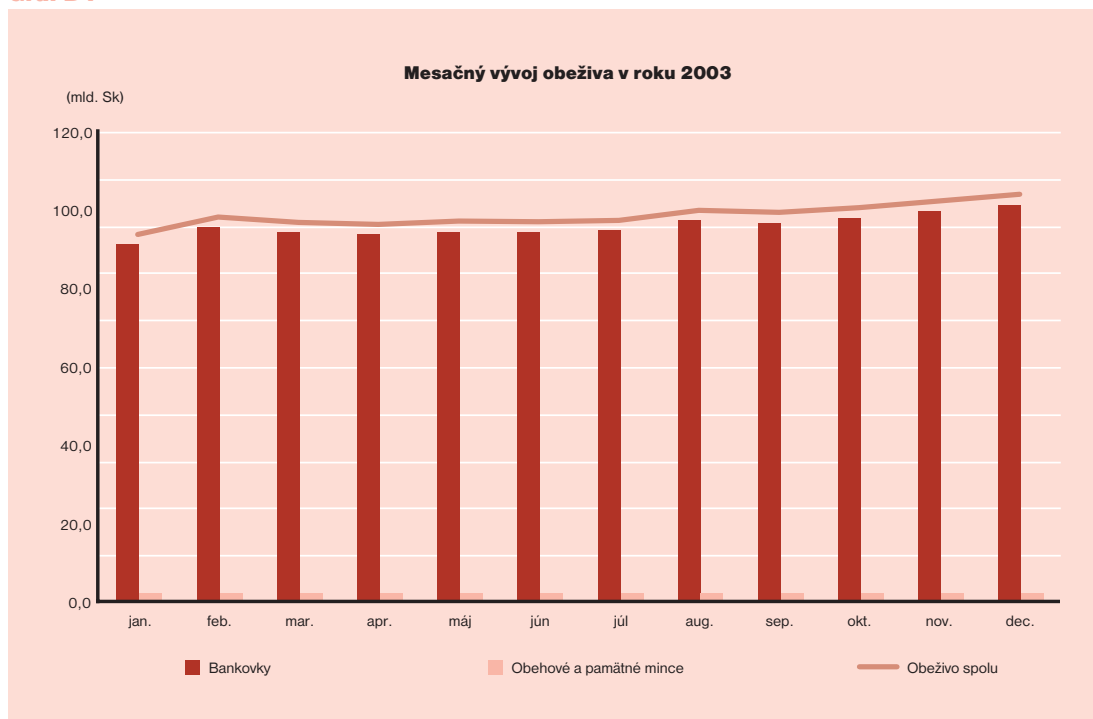
Tabuľka D1 Pamätne mince vydané NBS v roku 2003

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí v ks		Vyhláška NBS
		spolu	z toho PROOF	
PSM 1000 Sk	10. výročie vzniku SR	10 000	10 000	662/2002 Z. z.
PSM 200 Sk	100. výročie narodenia Imricha Karvaša	12 800	3 000	35/2003 Z. z.
PSM 200 Sk	150. výročie narodenia Jozefa Škultétyho	11 500	2 700	200/2003 Z. z.
PSM, PVM	Súbor pamätných mincí s motívmi slovenských bankoviek v nominálnej hodnote 20 Sk, 50 Sk, 100 Sk, 200 Sk, 500 Sk, 1000 Sk a 5000 Sk	6 000	6 000	431/2003 Z. z.

PSM – pamätná strieborná minca.

PVM – pamätná viacmetalová minca (1000 Sk, 5000 Sk obsahuje Ag, Au).

Graf D1

nárastu obeživa v tomto mesiaci boli vysoké výbery hotovostí vo VÚB, a. s., spôsobené neočakávanými výbermi klientov. V ďalších mesiacoch roka bol objem peňazí v obehu vyrovnaný a jeho vývoj bol podobný ako v predchádzajúcich rokoch s tradičným predvianočným rastom. Mesačný prírastok obeživa v decembri však bol len 1,7 mld. Sk, čo bol druhý najnižší decembrový mesačný prírastok od roku 1995 a dosiahol len 70,5 % mesačného prírastku obeživa v decembri v roku 2002.

Vývoj denného stavu peňazí v obehu bol v priebehu celého roka, s výnimkou mesiaca február, rovnomerný bez mimoriadnych výkyvov. V priebehu roka sa hodnota obeživa pohybovala od 92,1 mld. Sk do 108,3 mld. Sk. Maximum bolo dosiahnuté v predvianočnom období 22. decembra 2003.

1.2. Štruktúra obeživa

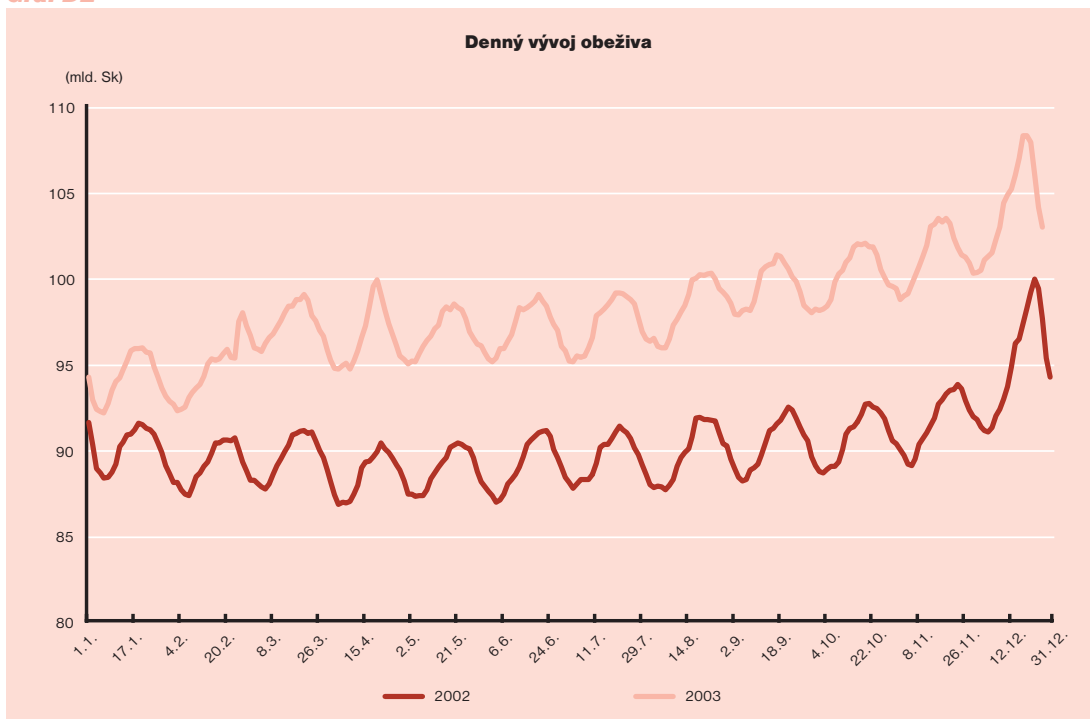
K 31. decembru 2003 bolo v obehu 138,1 mil. kusov bankoviek v hodnote 100,7 mld. Sk, 1 071,3 mil. kusov obehových mincí v hodnote 1,5 mld. Sk a 733,5 tis. kusov pamätných mincí

emitovaných Národnou bankou Slovenska v hodnote 471,2 mil. Sk. Za rok 2003 množstvo bankoviek a obehových mincí v obehu vzrástlo vo všetkých nominálnych hodnotách.

Z celkovej hodnoty obeživa tvorili bankovky 97,9 %, obehové mince 1,48 % a 0,6 % pamätné mince vrátane pamätných mincí vydaných pred rokom 1993. Z celkového množstva peňazí v obehu tvorili bankovky 11,4 %, obehové mince 88,5 % a pamätné mince 0,06 %.

Na prírastku obeživa za rok 2003 v celkovej hodnote 8,7 mld. Sk sa bankovky podieľali sumou 8,6 mld. Sk (99,1 %), obehové mince sumou 44,5 mil. Sk (0,5 %) a hodnota pamätných mincí vzrástla o 33,2 mil. Sk (0,4 %).

Za rok 2003 najväčší nárast hodnoty obeživa zaznamenali 5000 Sk bankovky (viac ako 1,1 mil. kusov v hodnote 5,7 mld. Sk) a 1000 Sk bankovky (2,7 mil. kusov v hodnote 2,7 mld. Sk). Podiel týchto dvoch nominálnych hodnôt na celkovom prírastku hodnoty obeživa predstavoval 96,6 %. Bankovky týchto dvoch nominálnych hodnôt majú najvyšší podiel aj na celkovej hodnote obeživa a to 88,6 % (v roku 2002 87,8 %). Podiel

Graf D2

5000 Sk bankoviek na celkovej hodnote obeživa bol po prvýkrát najvyšší (45,5 %), v predchádzajúcich rokoch dosahovali najvyšší podiel bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk (v roku 2003 tvorili 43,2 %).

Za rok 2003 vzrástlo množstvo obehových mincí v obehu o 31,3 mil. kusov. V porovnaní s rokom 2002 bol tento nárast nižší o 53,5 mil. kusov (o 63,1 %). Pokles bol zaznamenaný pri všetkých nominálnych hodnotách, najvýraznejší bol však pri 20-halierových a 10-halierových minciach z titulu avizovaného ukončenia ich platnosti k 31. decembru 2003. V roku 2003 bolo emitovaných 9,8 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 10 halierov a 6,4 mil. kusov 20-halierových mincí, kým v roku 2002 to bolo 25,7 mil. kusov 10-halierových a 24,9 mil. kusov 20-halierových mincí.

Celkový počet pamätných mincí v obehu za rok 2003 vzrástol o 47,7 tis. kusov, v hodnote 33,3 mil. Sk. Z obehu sa vrátili federálne pamätané mince v hodnote 59 tis. Sk. Ich platnosť bola ukončená 30. septembra 2000.¹

1.3. Priemerné hodnoty peňazí v obehu

Hodnota peňazí v obehu na jedného obyvateľa vrátane pamätných mincí dosiahla k 31. decembru 2003 sumu 19 128 Sk, z toho bankovky 18 723 Sk, obehové mince 282 Sk a pamätné mince 123 Sk. V porovnaní s rokom 2002 vzrástla celková hodnota peňazí v obehu na jedného obyvateľa o 1 619 Sk, z toho bankovky o 1 604 Sk, obehové mince o 8 Sk a pamätné mince o 7 Sk.

V roku 2003 pripadlo na jedného obyvateľa 26 kusov bankoviek, čo bolo o 1 ks viac ako v roku 2002. Najpočetnejšie boli bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk v počte 8 kusov a 20 Sk v počte 5 kusov. Počet obehových mincí na jedného obyvateľa vzrástol zo 193 kusov v roku 2002 na 199 kusov v roku 2003. Najvyšší podiel mali naďalej halierové mince, a to 134 kusov na obyvateľa (v roku 2002 to bolo 130 kusov), z čoho 59 kusov pripadlo na desaťhalieričky, 51 kusov na dvadsaťhalieričky a 24 kusov na päťdesiathalieričky.

¹ Vyhláška NBS č. 278/2000 Z. z. o ukončení platnosti pamätných strieborných mincí česko-slovenskej meny vydaných od 21. augusta 1954 do 31. decembra 1992.

Tabuľka D2 Stav obeživa v mil. Sk

Nominálna hodnota	Stav	Stav	Podiel v %	Podiel v %
	31. 12. 2002	31. 12. 2003	31. 12. 2002	31. 12. 2003
Bankovky	92 089,93	100 720,33	97,77	97,88
5 000 Sk	40 969,58	46 670,54	43,50	45,36
1 000 Sk	41 768,64	44 481,04	44,34	43,23
500 Sk	4 155,84	4 211,76	4,41	4,09
200 Sk	1 531,06	1 633,11	1,63	1,59
100 Sk	2 412,03	2 433,40	2,56	2,36
50 Sk	690,65	704,58	0,73	0,68
20 Sk	562,13	585,90	0,60	0,57
Obehové mince	1 474,10	1 518,59	1,57	1,48
10 Sk	768,98	793,74	0,82	0,77
5 Sk	259,95	263,31	0,28	0,26
2 Sk	179,65	187,78	0,19	0,18
1 Sk	117,18	121,27	0,12	0,12
0,50 Sk	25,30	24,24	0,03	0,02
0,50 Sk II	38,58	41,54	0,04	0,04
0,20 Sk	53,63	54,91	0,06	0,05
0,10 Sk	30,83	31,80	0,03	0,03
Pamätne mince	627,31	660,54	0,66	0,64
Peniaze spolu	94 191,34	102 899,46	100,00	100,00

Stav obeživa v mil. kusov

Nominálna hodnota	Stav	Stav	Podiel v %	Podiel v %
	31. 12. 2002	31. 12. 2003	31. 12. 2002	31. 12. 2003
Bankovky	131,97	138,13	11,26	11,41
5 000 Sk	8,19	9,33	0,70	0,77
1 000 Sk	41,77	44,48	3,56	3,68
500 Sk	8,31	8,42	0,71	0,70
200 Sk	7,66	8,17	0,65	0,67
100 Sk	24,12	24,34	2,06	2,01
50 Sk	13,81	14,09	1,18	1,16
20 Sk	28,11	29,30	2,40	2,42
Obehové mince	1 040,05	1 071,35	88,68	88,53
10 Sk	76,90	79,37	6,56	6,56
5 Sk	51,99	52,66	4,43	4,35
2 Sk	89,83	93,89	7,66	7,76
1 Sk	117,18	121,27	9,99	10,02
0,50 Sk	50,59	48,49	4,31	4,01
0,50 Sk II	77,16	83,08	6,58	6,86
0,20 Sk	268,13	274,55	22,86	22,69
0,10 Sk	308,27	318,04	26,29	26,28
Pamätne mince	0,69	0,73	0,06	0,06
Peniaze spolu	1 172,71	1 210,21	100,00	100,00

Priemerná hodnota peňažného znaku² dosiahla v roku 2003 hodnotu 85 Sk (ročný rast o 4,7 Sk). Jej vývoj zodpovedá vývoju množstva a hodnoty peňazí v obehu, každoročne rastie priemerná hodnota bankoviek v obehu, kým priemerná hodnota obehových mincí vplyvom rastu množstva obehových mincí nižších nominálnych hodnôt pomaly klesá, resp. stagnuje. Od roku 1994³ táto hodnota pri bankovkách vzrástla 1,9-krát, pri obehových minciach z hodnoty 2 Sk

postupne klesá a v posledných štyroch rokoch dosahovala hodnotu 1,4 Sk.

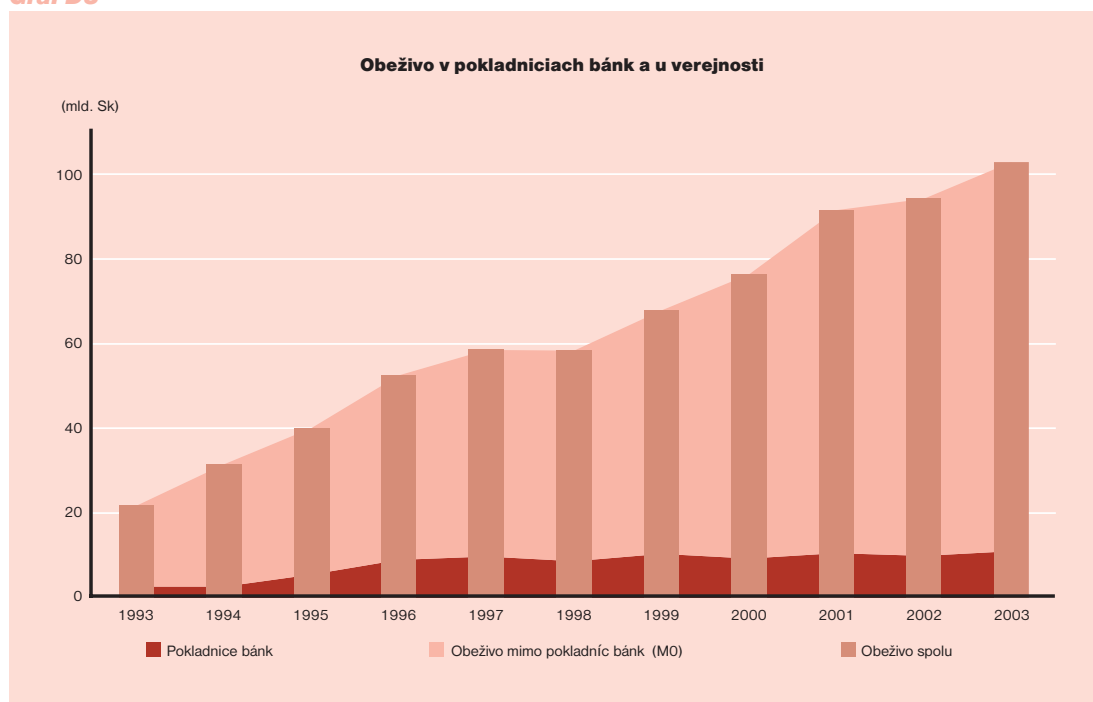
1.4. Obeživo a niektoré makroekonomické veličiny

V roku 2003 sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšilo množstvo peňazí v obehu z 94,2 mld. Sk na 102,9 mld. Sk (o 9,3 %),

Tabuľka D3 Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku (Sk)

	Bankovky	Obehové mince	Peniaze spolu vrátane pamätných mincí
1993	289,3	3,2	90,2
1994	384,1	2,0	76,4
1995	455,6	1,8	76,7
1996	537,3	1,7	81,8
1997	566,3	1,6	80,5
1998	552,3	1,5	72,2
1999	594,1	1,5	76,1
2000	631,4	1,4	77,1
2001	693,6	1,4	84,4
2002	697,8	1,4	80,3
2003	729,2	1,4	85,0

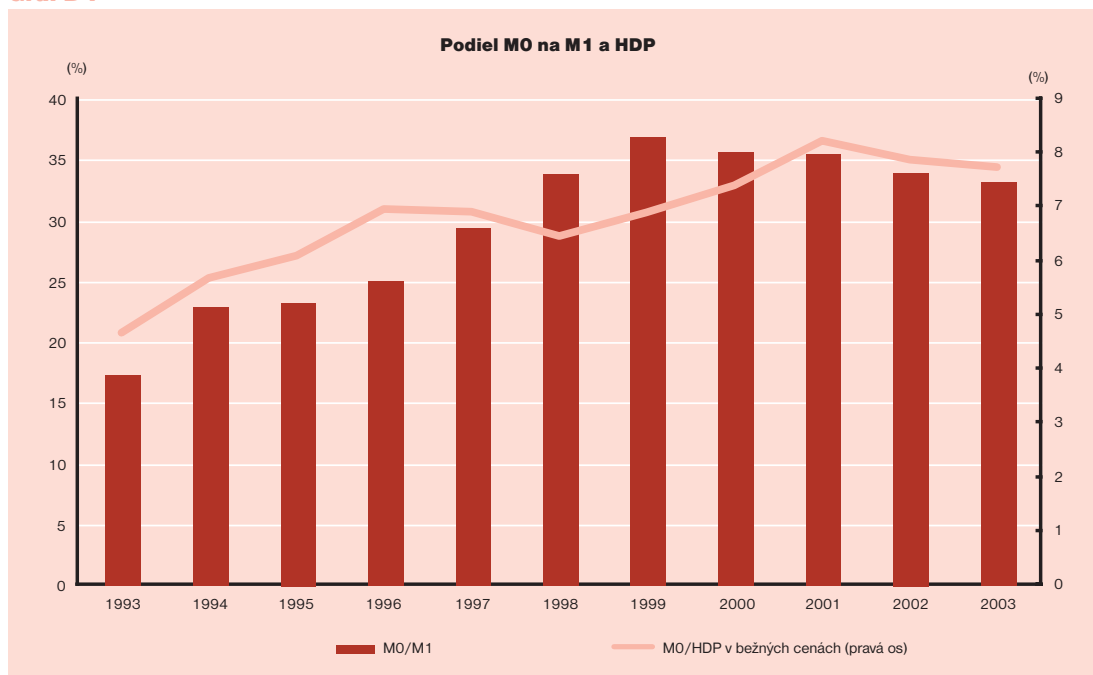
Graf D3

² Priemerná hodnota peňažného znaku = celková hodnota obehu / celkové množstvo peňazí v obehu.

³ Údaje z roku 1993 neboli použité pre prepočet, nakoľko v roku 1993 boli v obehu tiež okolkované bankovky a mince česko-slovenskej meny v preklúzii.

Graf D4

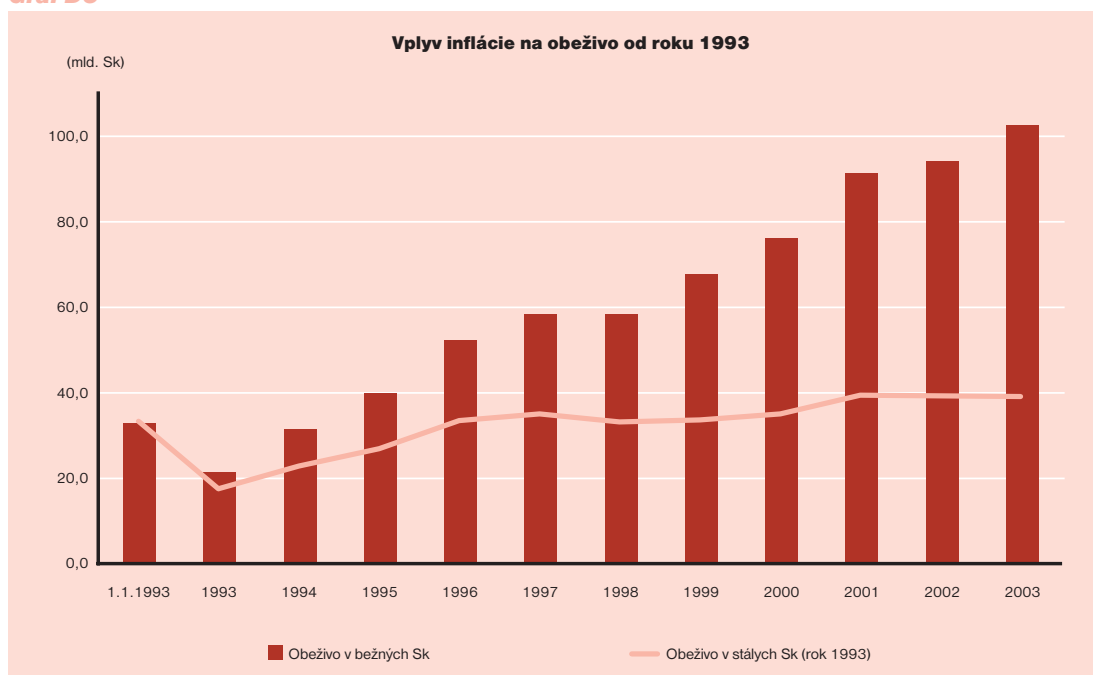
z toho obeživo v pokladniciach bánk vzrástlo podľa predbežných údajov z 10 mld. Sk na 11,1 mld. Sk (o 11,1 %).

Podiel obeživa mimo pokladníc bánk (peňažný agregát M0) na agregáte M1 dosiahol v roku 2003 hodnotu 33,15 %, čo je pokles oproti roku 2002 o 1,06 percentuálneho bodu. Znamená to, že jedna tretina peňažného agregátu M1 je

k dispozícii na uskutočňovanie hotovostného platobného styku a zvyšné dve tretiny sú k dispozícii pre bezhotovostné platby. Úroveň bezhotovostného styku na Slovensku síce mierne stúpa, ale v porovnaní so štátmi európskej únie je ešte stále nízka.

Pomer M0 na nominálnom HDP v SR v roku 2003 dosiahol 7,7 %, čo je porovnateľné s hod-

Graf D5

notou dosahovanou v krajinách Európskej únie, kde sa tento ukazovateľ pohybuje od 3 do 10 %.

Hodnota obeživa v stálych Sk sa v porovnaní s rokom 2002 takmer nezmenila a ku koncu roka 2003 dosiahla hodnotu 38,9 mld. Sk. Dôvodom stagnácie obeživa v stálych cenách je skutočnosť, že prírastok obeživa bol v roku 2003 rovnaký ako ročná miera inflácie (9,3 %).

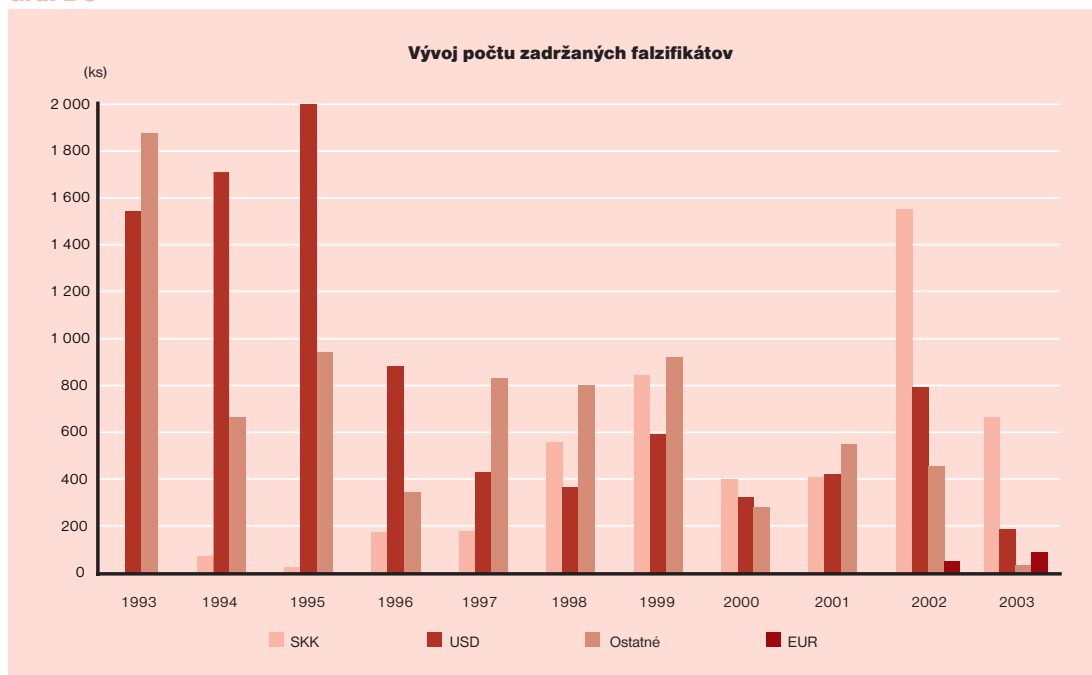
2. FALZIFIKÁTY PEŇAZÍ ZADRŽANÉ NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V roku 2003 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných spolu 973 kusov falzifikátov slo-

venských korún a valút. To predstavuje približne len 1/3 počtu falzifikátov zadržaných v roku 2002. Až 75,8 % z celkového počtu falzifikátov v roku 2003 bolo zadržaných priamo v peňažnom obehu peňažnými ústavmi a bezpečnostnými službami, ktoré spracovávajú peniaze zo supermarketov. V roku 2002 bol rovnaký podiel falzifikátov zadržaný policajnými orgánmi pred ich uvedením do obehu. V peňažnom obehu sa tak počet zadržaných falzifikátov v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil o 41,6 % a bol najvyšší za posledných päť rokov.

Najviac bolo falzifikátov slovenských korún (69 %), amerických dolárov (19 %) a eur (9 %).

Graf D6

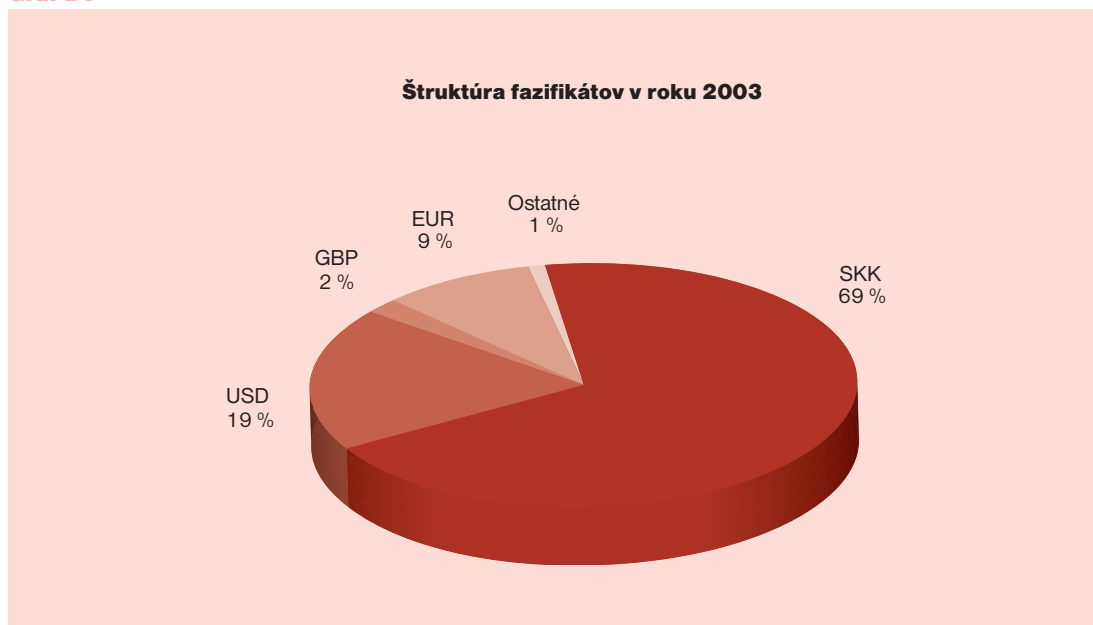
Tabuľka D4 Počet zadržaných falzifikátov

(ks)

	SKK	USD	EUR	Meny nahradené eurom	Ostatné	Spolu
1998	556	364	-	770	29 ^{1/}	1 719
1999	844	590	-	716	203	2 353
2000	402	323	-	244	37	1 006
2001	411	420	-	288	261	1 380
2002	1 549	790	48	68	387	2 842
2003	666	187	88	-	32	973

1/ V štatistike za rok 1998 nie je uvedený počet falzifikátov zadržaných policajnými orgánmi ešte pred ich uvedením do obehu (spolu 19 968 kusov).

Graf D7

2.1. Falzifikáty slovenských korún

V roku 2003 bolo zadržaných 665 falzifikátov slovenských korún a jedna upravená bankovka. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji, kde v 228 prípadoch zachytili 242 kusov falzifikátov. Najviac sa vyskytovali falzifikáty bankovky 1000 Sk. Druhým najviac falšovaným nominálom bola bankovka 500 Sk.

bolo v peňažných ústavoch zadržaných 85 kusov falzifikátov, dva kusy zadržala polícia pred ich uvedením do obehu a jeden kus zachytila nebanková zmenáreň.

Medzi najčastejšie zadržané falzifikáty eur patrili bankovky nominálnej hodnoty 50 EUR, ktoré tvorili 46,6 % z celkového počtu falzifikátov eur zadržaných na území SR v roku 2003.

2.2. Falzifikáty amerických dolárov

V roku 2003 bolo zadržaných od 153 predkladateľov 186 falzifikátov amerických dolárov a jedna napodobnenina. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov znížil o 76 %.

2.4. Falzifikáty ostatných valút

Zavedením jednotnej európskej meny väčšina konvertibilných mien zanikla. Výskyt falzifikátov valút sa preto značne znížil. Z mien štátov eurozóny, ktoré boli nahradené eurom nebol v roku 2003 na území Slovenskej republiky zaznamenaný žiadny falzifikát. Zadržaných bolo 32 kusov falzifikátov ostatných valút – boli to falzifikáty anglických libier, českých korún, kanadských dolárov, poľských zlotých a švajčiarskych frankov. Z týchto falzifikátov bola väčšina (29 kusov) zadržaná v peňažných ústavoch.

2.3. Falzifikáty eur

V roku 2003 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných 87 kusov falzifikátov eur a jeden kus pozmenenej bankovky. Z celkového počtu